

Pædagogisk læreplan for

Børnehuset Bindslev

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse i Børnehuset Bindslev. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det pædagogiske arbejde i hverdagen.

Det fremgår af den pædagogiske læreplan, hvordan vi i Børnehuset Bindslev, så vidt muligt, gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner, giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø er tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet, til den aktuelle børnegruppes sammensætning og til børnenes forskellige forudsætninger.

Vi arbejder med, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø er integreret i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilstræber at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv, og at inddrage børnenes oplevelser af børnemiljøet ud fra deres alder og modenhed.

Vi bygger den pædagogiske læreplan på de beskrivelser af rammer og indhold for den styrkede læreplan, der fremgår af lovgivningen og på Hjørring Kommunes Børnepolitik.

Hvis du vil vide mere om rammen for den pædagogiske læreplan:

<https://emu.dk/dagtilbud/forskning-og-viden/den-styrkede-paedagogiske-laereplan/den-styrkede-paedagogiske>

Hvis du vil vide mere om Dagtilbudspolitikken:

<https://hjoerring.dk/borger/boern-unge-og-familie/pasning/kvalitet-i-dagleje-vuggestuer-og-boernehaver/dagtilbudspolitik>

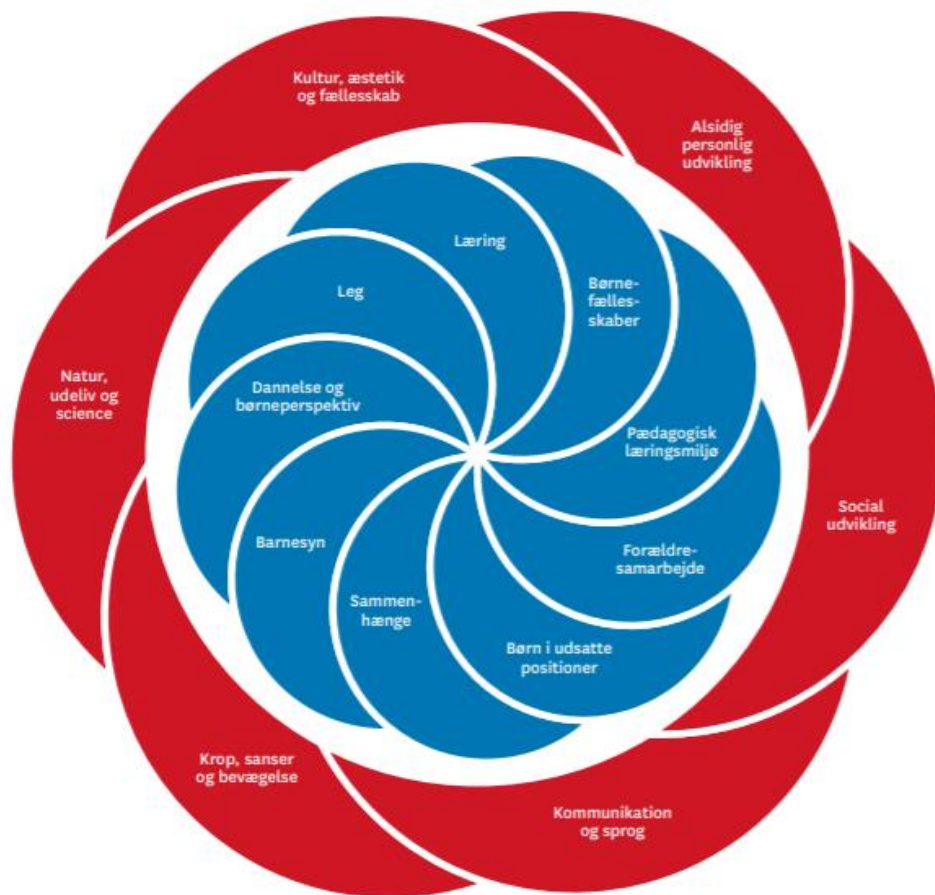
Kort om børnehuset Bindslev

Børnehuset Bindslev er en kommunal institution, der er aldersintegreret fra 0-6 år. Det betyder at huset er delt i to afdelinger - en vuggestueafdeling og en børnehaveafdeling, hvor børnene er opdelt i hold efter børnenes årgang. Vuggestuen opdeles i mindre hold i løbet af dagen. Vuggestuebarnet oplever og bliver fortrolig med børnehaven, hvilket gør overgangen til børnehavelivet smidig. Institutionen er placeret på samme matrikel som skolen, hvilket giver mange gode muligheder i dagligdagen, for brobygning med skolen.

Børnehuset ligger midt i Bindslev, i et naturskønt område med mange muligheder for at bruge naturen. Der kan blandt andet nævnes byens anlæg, naturlegeplads, fisketrapper, Tversted strand mm. Bindslev by har desuden et bredt udvalg af fritidsinteresser, f.eks. spejderhus og hal, disse tilbud bruger Børnehuset også.

Det pædagogiske grundlag

Temaer i det pædagogiske grundlag	Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Bindslev forholder os til temaet
<p>Børnesyn</p> <p>Hvordan kommer "børnesyn" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I Børnehuset Bindslev har børnene medbestemmelse, og pædagogerne følger børnenes initiativ, fantasi og virkelyst.</p> <p><i>Når vi har maddag i børnehaven, så er børnene med til at bestemme, hvad der skal på menuen. Hvert barn tager en enkelt ting med til retten og på den måde får de indflydelse og medbestemmelse på maddagen.</i></p> <p><i>Eller når børnene på det enkelte hold selv er med til at bestemme hvilket legetøj og områder med mulighed for leg, de ønsker på holdet. De bliver også oftest spurgt ind til hvem de gerne vil lege med og hvad de gerne vil i løbet af dagen. Det kan også være, at de er medbestemmende på, hvor vi skal hen, når vi skal på tur.</i></p> <p><u>Overstående er praksiseksempler fra vores hverdag. Alle praksiseksempler i dokumentet vil være markeret med skråskrift.</u></p>

	<p>Personalet arbejder ud fra det børnesyn, at børn har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Det at være barn har værdi i sig selv. Det gode børneliv er et liv med plads til ro, nærvær og tryghed. Det er vigtigt, at vi er et tillidsskabende personale, som drager tillid, nærvær og tryghed, så at barnet kan udvikle sig. Det pædagogiske personale sørger for at have kontakt og samspil med alle børn, både under børneinitieret leg og vokseninitieret aktiviteter. Børn ses som kompetente og selvstændige. Institutionen skaber rammerne, så barnet får mulighed for at opnå nærhed, trivsel og læring.</p> <p>Det pædagogiske personale arbejder bevidst, begrundet og systematisk med alle børns individuelle sociale udvikling, så det er afstemt efter det enkelte barns udviklingspotentialer.</p> <p><i>Yngsteholdet arbejder med inddragelse og medvirken på gruppen, gennem et Legekunst projekt. Her tilpasses aktiviteterne/legene således at der skabes plads til at alle børnene får mulighed for at blive inddraget, og de børn som har sværest ved det får en ekstra understøttelse af det pædagogiske personale.</i></p> <p>I institutionen følger vi børnenes spor. Når de viser interesse for en aktivitet, hjælper vi dem på vej med at udvikle sig. Personalet skaber læringsmiljøer for børnene, der understøtter nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.</p> <p><i>Vi har tidligere haft et tema omkring skrald. Børnene skulle medbringe ting hjemmefra, som de skulle sortere. En formiddag, var der nogle børn som startede en leg op med genbrugstingene, som de havde haft med. De startede en købmandsbutik på stuen, og personalet understøtter legen med nogle ekstra elementer, som børnene kunne bruge til at videreudvikle deres leg.</i></p>
<p>Dannelse og børneperspektiver</p> <p>Hvordan kommer "dannelse og børneperspektiver" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Det pædagogiske personale sørger for at børnene tages alvorligt og høres som led i en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Derved er det vigtigt at dannelse, ligestilling og demokrati er med i de daglige rutiner, så børnene får indflydelse på dagligdagen.</p> <p>Gennem hverdagens mange rutiner i børnehuset, bliver børnene dannet til at kunne indgå i en hverdag sammen med andre mennesker.</p> <p><i>Alle børnene skal vaske hænder inden de skal spise, og de skal sidde ved bordet og spise og vente på at de fleste er færdige. Når børnene skal vaske hænder inden middagen, skal de også vente på tur.</i></p> <p>De lærer, at de er en del af et større fællesskab og tilegner sig grundlæggende værdier. De lærer også, at alle er en del af fællesskabet og at de som enkeltperson har en vigtig del i at fællesskabet fungerer.</p>

	<p>En vigtig del som indebærer, at lære børnene om demokrati, at forholde sig kritisk og at vise hensyn.</p> <p>Børnene har gennem hverdagen medbestemmelse på dele af dagens indhold. Det pædagogiske personale viser indsigt i børnenes interesser og er lydhør over for alle børns perspektiver. Derfor tager det pædagogiske personale også udgangspunkt i børnenes interesser, ideer og perspektiver, når der tilrettelægges aktiviteter.</p> <p>I hele børnehuset arbejder vi med at udvikle børnene, så de tilegner sig kompetencer ud fra deres nærmeste udviklingszone. Vi arbejder ud fra vores pædagogiske viden om, at barnet skal være trygt, før det kan udvikle sig. Ligeledes stilles der også krav til børnene, efter hvilken udviklingszone de befinder sig i. På den måde lærer børnene i deres eget tempo. Vi er opmærksomme på, at en stor del af børnenes dannelse sker i dagtimerne i daginstitutionen.</p> <p>I børnehuset har vi brobygning mellem vuggestuen og børnehaven, samt børnehave og skole. Her arbejder vi også på, at gøre børnene parate til næste fase.</p> <p><i>En fast dag om ugen kommer de kommende børnehavebørn fra vuggestuen på besøg hos tre års gruppen i børnehaven. Her får vuggestuebørnene mulighed for, at se deres nye børnehavepædagog og de lære deres nye kammerater at kende.</i></p> <p>Dette er en dannelsesproces, som er med til at gøre børnene klar til deres nye skridt i deres liv.</p>
<p>Leg</p> <p>Hvordan kommer "leg" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>Barnet udvikler sig gennem leg og læring.</p> <p>Læring er en forandringsproces, der styrker barnets nye kompetencer, derfor er der læring i legen, når barnet handler aktivt i samspil med andre og dets omgivelser.</p> <p>Legen er en proces, der foregår hele dagen og overalt i barnets hverdagsliv i forhold til:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Aktiviteter, som er planlagt af det pædagogiske personale. ● Rutiner, som udgør den daglige struktur og gentager sig hver dag. ● Børnekulturer, hvor børnenes egne aktiviteter og leg er i fokus. <p>Legen og aktiviteterne giver børnene mulighed for at afprøve og udvikle færdigheder, prøve nye ting og lære nye lege.</p> <p>I yngste gruppen arbejdes der eksempelvis med, at børnene skal lære at gå i børnehave. Her er legen en vigtig faktor for alle børn. Derfor er personalet opmærksomme på, at børnene tilbydes forskellige læringsmiljøer, som de evt kan genkende fra hjemmet. (tryghed, overgang, genkendelse). Det kan være et legeøkket, hvor de kan lave mad, som de ser deres forældre gøre. Samt andre miljøer,</p>

	<p>som togbane, klodser, dyr m.m. hvor de bliver styrket i deres udvikling.</p> <p>I børnehuset tilbyder vi børnene læringsmiljøer, som/der støtter op omkring de forskellige lege. De øver sig i, at lege med legetøjet og sammensætte en leg, der senere kan udvikle sig til rolleleg.</p> <p>Læringsmiljøer er dannet ud fra børnenes interesser samt, hvad pædagogen mener er vigtig i forhold til, at børnene skal lære at udvikle sig i legen. Vi som personale, er opmærksom på, at være lyttende og afkode børnenes signaler og stille undersøgende spørgsmål for at guide, vejlede og evt. udvide legen. Derfor er personalet undersøgende og lægge mærke til børnenes spor - Hvad vil de gerne lege? Hvilke legetøj vil de gerne bruge? I hvilket miljø, vil de bruge det? Hvad er det, børnene viser os?</p> <p><i>Et barn leger altid med det samme legetøj på det samme sted og ikke tilføjer nuancer til legen. Her går den voksne ind og rammesætter/viser vejen ved at tilføjer legen nye elementer. Legen udvikler sig på denne måde positivt for alle børnene.</i></p> <p>Den børneinitierede/fri leg er fundamental for barnets udvikling og læring. Der skal i hverdagen skabes rum og plads til dette. Det pædagogiske personale sørger for at tilrettelægge tydelige legezoner og inspirerende legemiljøer, der rammesætter børnenes leg, men også giver plads til at udvikle legen.</p> <p>I Børnehuset vægter vi højt, at det pædagogiske personale er med til at rammesætte legen for børnene, for at det enkelte barn kan deltage ud fra egne forudsætninger, for at udvikle og udvide legen positivt for alle. Det pædagogiske personale ses som en helt særlig medspiller for børnenes udvikling, læring og det enkelte barns trivsel i legen. Det kan være i form af legegrupper, hvor børnene leger på tværs af alder, og leger med forskellige børn med forskellige forudsætninger.</p>
<p>Læring</p> <p>Hvordan kommer "læring" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p> <p>Hvorfor holder vi samling? Hvornår på dagen og hvor længe holder vi samling? Hvor?</p>	<p>Læring sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret.</p> <p>Når vi holder samling, så tilrettelægges den ud fra børnenes perspektiver og børnegruppens forudsætninger.</p> <p>Under samling sker der megen læring - de skal lytte på hinanden, vente på tur, de skal lære at være stille og sidde stille, når en voksen eller et barn skal fortælle dem noget. Det skal de bruge, som et led i deres udvikling og videre færd i deres liv. De skal bruge deres sanser ved at sidde tæt op af hinanden og holde fokus på emnet.</p> <p><i>Holdet sidder i rundkreds på tæppet, pædagogen sidder i synlig position sammen med børnene. Pædagogen har fundet en bog som skal læses, mens bogen læses skal børnene være lyttende og opmærksom på oplæsningen.</i></p>

	<p><i>Pædagogen holder pause i oplæsningen for at inddrage børnene i fortællingen og det enkelte barn får mulighed for at byde ind i samtalen om emnet og vi er sammen nysgerrige på at understøtte vores viden inden for området, ud fra eksternt materiale.</i></p>
<p>Børnefællesskaber</p> <p>Hvordan kommer "børnefællesskaber" fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os - og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?</p>	<p>I dagtilbud indgår barnet i et fællesskab med andre børn og voksne, som er fælles om at skabe det sociale rum.</p> <p>Når det pædagogiske personale sætter rammerne for børnefællesskabet, opstår der leg, dannelse og læring blandt børnene. Der skal være plads til, at barnet kan vise initiativ og være aktivt deltagende. Vi har derfor meget fokus på, hvad børnene er interesseret i, og på den måde udvikler vi et tema/aktivitet omkring det emne. På den måde får alle børnene vist deres kompetencer og styrker blandt de andre børn, så de har det til fælles.</p> <p><i>En gruppe børn er meget interesseret i biler. Vi følger derfor deres spor, og laver sammen med børnene et læringsmiljø med biler i alle størrelser, farver og former. Der er et biltæppe på gulvet, en garage lavet af en papkasse, udprintet billeder af biler på væggen, et bildæk, bilblade og brochure. Der opstår læring mellem børnene, via deres snak og lyde.</i></p> <p>Vi vægter at det enkelte barn er inkluderet og føler sig som en del af børnefællesskabet.</p> <p>For at få den bedste overgang til børnehaven brobygges der fra vuggestue til børnehave. På den måde får vi skabt en rigtig god tryghed og nye relationer mellem børnene. De vil på den baggrund nemmere komme ind i børnefællesskaber, med de andre børn.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Hver morgen mødes alle børn i børnehavens køkken og spiser morgenmad. Ligeledes samles alle børnene om eftermiddagen i børnehaven, og vi afslutter dagen sammen. ● Flere gange ugen laver vi brobygning mellem vuggestuens ældste børn og yngste gruppen i børnehaven. Der laver vi forskellige aktiviteter, ude og inde lege. ● Yngstegruppen og Vuggestue er også i hallen sammen hver anden mandag. <p>Vi vægter højt at forældre indgår i et aktivt samarbejde med institutionen om at sikre at alle børnene i institutionen, uanset deres forudsætninger, føler sig inkluderet i fællesskabet. Vi anbefaler og lægger op til at hver familie tænker over at invitere alle på gruppen til fødselsdag, da nogle børn ellers kan blive ekskluderet fra fællesskabet ved aldrig at blive inviteret med.</p> <p>Møder vi forældre som ikke omtaler andre børn/forældre på anerkendende vis, så italesættes det at disse handling/udtalelser er med til at ekskludere og udstille andre børn og forældre.</p>

Når der er et barn, som har det svært ved at komme ind i fællesskabet, arbejder personalet bevidst med at opbygge barnets kompetencer. Formålet er at barnet bliver set i et andet lys af de andre børn og dermed arbejdes der frem mod at barnet inkluderes i børnefællesskabet.

Barnet er dygtig til tal og bogstaver, personalet laver en fælles aktivitet omkring det emne, hvor barnets mestring af tal og bogstaver kan fremhæves og kan give mulighed for at stille barnet frem i et nyt lys i fællesskabet.

Det pædagogiske grundlag

Temaer i det pædagogiske grundlag	Korte retningsgivende refleksioner og eksempler på, hvordan vi i Børnehuset Bindslev forholder os til temaet
Pædagogisk læringsmiljø Hvordan har vi gennem hele dagen etableret et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.	For at børnene får en forudsigelig hverdag i Børnehuset Bindslev har vi struktureret dagen nogenlunde således; <ul style="list-style-type: none"> • Serveres morgenmad kl. 6.30- 7.15. Herefter fordeler personalet sig, og der tilbydes forskellige aktiviteter og fri leg på tværs af aldersgrupperne. • Kl. 8.30-9.00, alt efter gruppens planlagte aktiviteter, er der mulighed for at børnene kan få formiddagsmad. Herefter er der aktiviteter, som både kan være planlagte, vokseninitierede eller spontane. * evaluering 4 • Kl. 11.00-11.30 er det tid til at børnene vasker hænder, hvorefter der spises madpakker. • Kl. 11.45 skal nogle af de yngste sove. De andre børnehavebørn går på toilettet og efterfølgende i garderoben, hvor de tager tøj på og går derefter på legepladsen. På legepladsen er der fri leg og der tilbydes også planlagte aktiviteter. • Kl. 13.30 skal de børn fra børnehaven som sover op. Kl 14.00 spises der eftermiddagsmad. Her bliver børnene også skiftet. Vuggestuebørnene sover efter behov og spiser, når de er vågnet. Alt efter vejr og vind er der henholdsvis fri leg og aktiviteter indendørs ellers uden for resten af dagen. • 15.30 begynder vi oftest at samle grupperne igen. <p>I alle aktiviteter, overgange og mellemrum i hverdagen, arbejdes der med læringsmiljøer. Det betyder at vi hele tiden reflekterer over hvordan vi har tilrettelagt hele dagen, her indtænkes det hvordan vi skaber den bedste mulige overgang for det enkelte barn, som indebærer læring, trivsel, dannelse mv. Det betyder at overgangene ikke blot er overgange, men en betydningsfuld del af hverdagen, ligesom en tilrettelagt aktivitet mv.</p> <p>I alle vores rutiner og skift gennem dagen arbejder vi med selvhjulpethed, vi ved at hver gang vi gør noget for børnene som de selv kan, frarøver vi dem vigtig læring.</p>
Forældresamarbejde Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?	Vi har i dagligdagen kontakt med forældrene omkring barnet. Vi er imødekomende og tager imod barnet på barnets behov. Vi nævner barnets navn ved godmorgen-situationer. Hvordan barnet bliver afleveret er forskelligt - vinken i vinduet, inviteres direkte med i en aktivitet, kommer selv ind og deltager i fællesskabet eller finder et roligt hjørne og starter dagen op.

Personalet tager fysisk imod barnet, i situationer hvor han/hun har svært ved at blive afleveret.

Forældrene skal føle sig velkommen og at forældre er trygge i at aflevere ved personale. På baggrund af erfaringer fra Corona-tiden har vi i børnehaven især erfaret, at når børnene afleveres og siger farvel til forældrene i garderoben og her hentes af en voksen, så har barnet lettere ved at tage afsked med forældrene. Vi har tidligere oplevet at det kan være meget forstyrrende på stuen, at forældre kommer og går over en tidsperiode på op til halvanden time.

Vi vil have et stærkt og tillidsfuldt forældresamarbejde ved at inddrage forældrene i børnenes hverdag, eksempelvis ved at;

- Informere forældre omkring projekter, temaer og dagligdagens aktiviteter. Der kan i den forbindelse udveksles forslag og ideer til aktiviteter mellem personale og forældre, eksempelvis med steder i lokalområdet, som kan være relevante til aktiviteter.
- Ved opstart af nye børn, hvor vi bruger forældrene til at få viden og informationer omkring barnet, som er vigtige og relevante for vores pædagogiske arbejde med det enkelte barn.
- Forældrene inddrages også i børnenes hverdag, ved at inddrage dem i arbejdsdage, spis-sammen aften og forældre Kaffe.
- Vi forventer at forældre engagerer sig i deres barns hverdag i børnehuset.

Vi samarbejder med og vejleder forældrene omkring;

- Renlighed og træning i at gå på toilet.
- Selvhjulpethed, såsom af og påklædning i garderoben.
- Måltidet og madpakker, ud fra sundhedsstyrelsens anbefalinger. <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2020/mad-til-smaa-fra-maelk-til-familiens-mad>
- Søvn og soverutiner

Desuden inddrager vi forældrene i børnenes hverdag ved at fortælle små hverdagshistorier omkring barnet fra den aktuelle dag.

I institutionen tilbyder vi regelmæssige forældresamtaler, hvor vi bruger et dialoghjul som basis for samtalen omkring børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Derudover tilbyder vi ekstra forældresamtaler efter behov.

Vi har et forældreråd, som består af børnehushets faglige leder, en medarbejder og en gruppe forældre, som er stemt ind som repræsentanter for alle børnehushets forældre.

<p>Børn i udsatte positioner</p> <p>Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?</p> <p>-Hvordan inkluderer vi alle børn og deres forældre.</p> <p>-Personalets adfærd over for disse børn og forældre</p>	<p>Vi har en anerkendende tilgang til det enkelte barn og er opmærksom på at tale positivt om og til barnet. Vi møder forældrene i øjenhøjde og er opmærksom på, hvordan vi udfører dialogen med forældrene, da forældrene reagerer forskelligt. Samtidig er vi opmærksomme på at få fortalt forældrene omkring barnets stjernestunder og gode oplevelser, og dermed er vi bevidste om ikke at skabe den negative historie om barnet.</p> <p>Vi sørger for at børn i udsatte positioner stadig er med i børnefællesskabet, ved eksempelvis at lave legegrupper eller sammensætte små grupper efter forskellige kompetencer og behov.</p> <p>Vi sætter fokus på de kompetencer, barnet har.</p> <p><i>I motorikrummet kan barnet gå forrest med de motoriske lege som slå kolbøtter, trille rundt m.m. Barnet er en rollemodel. Et andet barn har stor viden om dyr. Vi beder barnet finde dyrene, vi læser om, i kassen med dyr. De andre børn følger med.</i></p> <p>Derved kan de andre børn få øje på hinandens stærke sider, på den måde opleves barnet på en positiv måde af de andre børn.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Vi sørger for at give børnene og familien individuel opmærksomhed i forhold til de behov og udfordringer, de har. ● Vi er imødekommende og lyttende over for forældrene, når de udtrykker frustrationer. ● Vi tager udgangspunkt i børns individuelle udfordringer og agerer efter disse. <p><i>Nogle børn har behov for at sidde ved en voksen for at koncentrere sig og samtidig være en del af børnefællesskabet, det vil personalet så vidt muligt altid understøtte.</i></p> <p>Det pædagogiske personale gør brug af analysemodellen til at undersøge vores praksis i forhold til konteksten, det enkelte barn er i. Desuden så vi inddrager relevante sparringspartnere såsom; PPR, Sundhedsplejerske, Socialrådgiver, Familieafdelingen mv. Ved behov, for at understøtte og fremme barnets videre udvikling.</p>
<p>Sammenhænge</p> <p>Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?</p>	<p>I alle overgange og mellemrum i hverdagen, arbejdes der med genkendelige og trygge strukturer, som er tydelige for børnene. Vi gør ofte brug af månedskalender på væggen og på AULA hvor børn og forældre kan orientere sig om aktiviteter.</p> <p>I det pædagogiske læringsmiljø, er stuen indrettet, så den understøtter børnenes selvstændighed. Dette opnår vi ved at gøre beskæftigelsesmaterialer tilgængelige. Alt, hvad børnene selv kan gå i gang med, er i børnehøjde. Børnene styrkes i eksempelvis tal/bogstaver, når de viser interesse for dette eller det kan f.eks. være pinde/sten som vi har fundet på udeture, der måles, deles op, efter</p>

tykkelse og vægt. Tal på gulvet, som børnene kan hoppe på og tælle. Det pædagogiske personale sørger for at understøtte disse interesser samt at skabe nysgerrighed over for nye interesser.

Overgangsarbejdet styrker børnene i, at de bliver mere robuste til overgangen. Vi styrker børnenes selvstændighed og selvhjulpethed og inddrager forældrene, så der øves både i institutionen og i hjemmet.

Selvstændighed i rutiner er eksempelvis;

- Klare toiletbesøg alene og tørre sig selv.
- Sørge for at tøjet er på plads i garderoben.
- Rygsæk og drikkedunk på garderoben.
- Afleverer madpakke og frugt i køleskab.
- Øver sig bl.a. på at vente på tur, sidde stille, skiftes til at vælge og lære at have fælles opmærksomhed ved f.eks kollektive beskeder til børnene.

Allerede fra at barnet starter i børnehave har vi mulighed for at introducerer børnene for arealerne på skolen. Det kan være ved at bruge biblioteket på skolen, gå med til morgensang på skolen eller at vi kan bruge deres legeplads. Når vi skal med bussen på tur, skal vi til musik (Sistema) eller lignende går vi også igennem skolen. Det har stor betydning for børnene at de kan kende lærerne og de andre elever allerede inden at vi opstarter den planlagte brobygning ved 5 års alderen.

For at skabe yderligere tryghed for de kommende skolebørn, opstarter vi den planlagte og strukturerede brobygning det sidste halvår før skolestart. Vi gør brug af Bindslevs skoles områder, hvor vi stifter bekendtskab med lokaler, læringsmiljøer på skolen, skolegården og legeområder i SFO'en. I april og maj måned brobygges der med 0. klasse. 0. klasselæreren besøger børnehalebørnene i børnehaven og lærer børnene at kende i vante omgivelser, børnene lærer deres ny voksne at kende ved navn og børnene har mulighed for at fortælle hvem de er. Børnehaven er på besøg i 0. klasse i månederne op til sommerferien, hvor de får små opgaver, som de skal udføre og lære lokalet at kende.

Der holdes også en fælles afslutning for 0. klasse og børnehalebørnene, hvor der er orienteringsløb rundt på skolens arealer. *evaluering 5

Lige før skolestart udarbejdes der en overgangsbeskrivelse, hvor der redegøres for det enkelte barns kompetencer, udfordringer og lign. relevant information til klasselæreren. Der bliver også redegjort for gruppen som helhed, relationer børnene imellem og fokuspunkter for gruppens fællesskab.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Børnehuset ligger i en mindre by, derfor betragter vi også Hjørring som en del af vores lokalområde.

Vi har etableret et tæt samarbejde med vores lokale butikker f.eks. har vi flere gange hentet tomme æsker i skobutikken, fået donationer til arrangementer i børnehuset fra de lokale forretninger, haft besøg af skraldebil, sponsoreret oplæg i menighedshuset.

- Som led i vores læreplanstema; Kultur, æstetik og fællesskab samarbejder vi med præsten i området hvor børnehuset, op til højtiderne, inviteres ind i kirken. Dette som et samarbejde hvor børnene optræder med sange som henvender sig til højtiden og hvor præsten giver børnene mulighed for at gå på opdagelse i, og hører mere om baggrunden for de forskellige højtider.
- Alle børnehave-og vuggestuebørn benytter hallen på skift hver uge .
- Børnehavebørn har turdage, her benytter vi ofte spejderhytten til at indtage madpakker. På turdagene er det meget læbæltet, anlæg, naturlegepladsen og stranden i Tversted vi benytter.
- På Sindal skole ser vi teater. Børnehaven har årsabonnement og ser fem forestillinger hvert år.
- I Hjørring benytter vi Egns- og kunstmuseet, parker, biografen, samt biblioteket, hvor vi også låner bøger.
- Har vi temaer med genbrug/affald, benytter vi genbrugspladsen og skraldebilen, hvor der bliver vist og fortalt om de forskellige funktioner.

1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social - og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Vi har læringsmiljøer tilrettelagt alt efter børnenes udviklingstrin. De helt små børn har brug for at kunne kravle rundt og møde udfordrende og lærerige tilbud. Dette for at understøtte og udvide børnenes erfaringsverden. De større børn mødes af miljøer der opfordrer til rollelege, konstruktionslege og motoriske lege der understøtter dem, i at udtrykke deres følelser og håndtere konflikter hensigtsmæssigt og stadig bevare gåpåmod.

De voksne cirkulerer rundt blandt børnene, arbejder med individuel formidling og tilrettelægger aktiviteter således, at alle børn kan opleve succes. Overvejende foregår formidling og vejledning under fri leg og de voksnes deltagelse styrker børnenes leg frem for at afbryde den.

I forhold til overgange og ventetider, fri leg og lærings- og legeaktiviteter for hele gruppen er dagen organiseret på en måde, der understøtter, at rammerne ikke skaber unødige problemer for børnene. Dagen er generelt rammesat og organiseret på en måde, som understøtter et godt samspil mellem børn og voksne samt børnene indbyrdes. Der er faste strukturer, men hele tiden med lidt "elastik" i, så alle børn kan være med.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	<p>Vi har i institutionen valgt at have åbne stuer hvor børn kan lege på tværs af alder, køn, social og kulturel baggrund. Gennem deltagelse på tværs af grupperne får børnene erfaring i at indgå aktivt i et fællesskab, og de yngre børn kan blive udfordret af de større børn og de større børn kan dele deres erfaringer med de yngre børn.</p> <p>De fysiske læringsmiljøer er lavet efter den aktuelle børnegruppe, så de understøtter børnenes samspil og fordybelse.</p> <p><i>På en af stuerne er der indrettet et rum med scene med spejl og sofa til publikummer. Der er stillet udklædning, musikinstrumenter og mikrofoner til rådighed. Dette efter at flere børn har udvist initiativ til at optræde for de andre børn. Det har samtidig givet mulighed for at andre børn har udfordret sig selv ved at optræde.</i></p>
----------------------------	--

I det psykiske læringsmiljø	<p>Vi har fokus på, at børnenes individuelle relationer og at venskaber er afgørende. Samspillet mellem barn og voksen skal være trygt, positivt og respektfuldt. Personalet er opmærksom på det enkelte barn, men også hele børnegruppen. Vores læringsmiljøer understøtter alle børns behov, interesser og deltagelse.</p> <p><i>Vi har indrettet en købmandsbutik i samarbejde med børnene, hvor de har valgt indholdet og legeredskaberne, da de selv begyndte at finde remedier og lege at de handlede ind.</i></p> <p>Vi deler børnene op i mindre grupper efter behov, de yngste kan eksempelvis have behov for at blive skærmet lidt for den fysiske og højljyde leg. De kan have brug for at se det hele lidt an og få mulighed for at være på afstand, men også muligheden for at være fysisk aktiv på deres niveau. På denne måde giver vi plads til de forskellige legestemninger.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>De voksne er aktivt involverede i at fremme børnenes leg. Der er plads til at børnene kan interagere i små grupper, hvor de kan fordybe sig i rollelege. Legezonerne indbyder til både fordybelses- og kropslig aktive lege. Vi afskærmer blandt andet de enkelte legezoner med møbler så der i nogle tilfælde er mulighed for at sidde afskærmet og i andre tilfælde er der mulighed for, at vi kan lave et rum der indbyder til at legene kan blandes. For at tydeliggøre over for børnene hvad de kan lege med i den enkelte zone, bruger vi billeder, bøger, udklædning osv. der passer til temaet.</p>

Når vi arbejder med alsidig personlig udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:
<p>Både i vuggestuen og i børnehaven øver vi børnene i at have empati for hinanden ved at vi er opmærksomme på, at børnene får afsluttet indbyrdes konflikter på en respektfuld måde. F.eks reagerer vi ofte ved at gøre børnene opmærksomme på de andre børns kropssprog, italesætte følelserne de enkelte børn kan have i konflikterne og ved at give børnene handlemuligheder og lærer dem at bruge de voksne som "redskab" når der sker en konflikt.</p> <p>I situationer hvor vi spiller spil med børnene, bliver der sat nogle rammer op omkring børnene, der gør at de skal vente på tur, lytte og respektere hinanden. Her lærer de at gå på kompromis ud fra de regler der er sat op for det enkelte spil. For at alle skal have en positiv oplevelse med aktiviteten. Børnene øver at kommunikere med hinanden på en positiv måde.</p>
Børn i udsatte positioner:
<p>Vi vægter at inkludere børn der kan komme til at stå i en udsat position i kortere eller længere perioder. Nogle eksempler er; opstart af nye børn, ændringer af familieforhold og længerevarende fravær. Her er barnet på udebane og her arbejder vi for at få inkluderet det nye barn i børnegruppen. Det gør vi blandt andet ved at lave en legegruppe for barnet, så barnet føler sig en del af børnefællesskabet. Det udsatte barn skal udfordres og opleve mestring i</p>

hverdagen, legen og aktiviteter for at kunne opleve succes og stjernestunder.

Vi arbejder i små grupper hvor vi kan fokusere på det enkelte barn. Vi kan give ekstra omsorg, stimulere i passende aktiviteter, afvæbne andre børns impulsivitet. Vi kan fokusere på bl.a. den følelsesmæssige udvikling, trøster og udfordre i passende mængder.

Forældresamarbejde:

Vi fortæller forældre om deres barns hverdag. Stjernestunderne, men også udfordringerne. Vi taler i dagligdagen med forældrene om barnets trivsel, behov og udfordringer i hverdagen. Det kan f.eks. være, hvis barnet har været meget træt en dag, hvor vi går i dialog med forældrene om hvad det kan skyldes og hvad vi i fællesskab skal gøre. Vi tilbyder forældresamtaler, hvor vi bruger dialoghjulet materialet som udgangspunkt for det videre, samarbejder med forældrene og finder fokuspunkter i fællesskab for at styrke det enkelte barn. Det kan være ved at støtte barnet i udviklingen af selvhjulpenheden, hvor man i hjemmet kan arbejde med selv at tage tøj på eller renlighed, hvor der arbejdes med toiletbesøg.

Sammenhænge:

De voksne møder børnene positivt og med respekt for det enkelte barns forskelligheder. Et eksempel kan være morgen-situationer, hvor vi siger godmorgen til børnene, men hvert barn har behov for noget forskelligt for at starte dagen.

Vi har i vores hverdag gjort plads til, og giver børnene tid til at kunne fordybe sig i aktiviteter og lege, både børne- og voksen-initierede. Fordybelse understøtter koncentrationsevnen, som hjælper til udvikling og læring både i hjemmet, skolen og videre i livet. Det ses f.eks. i de læringsmiljøer hvor børnene har mulighed for at være kreative. Her er der et bredt udvalg af remedier til rådighed som børnene kender og har brug for. Det er vigtigt at børnene ikke skal afbryde deres leg eller aktivitet for at lede efter remedier. Derudover er vi som voksen opmærksom på at udvide børnenes kompetencer, ved at bevidst tilføje ting til både deres aktiviteter og lege, der udvikler og udfordrer dem.

Vi arbejder også med medbestemmelse og demokrati i børnehøjde. Børnene er ofte medbestemmende på hvad vi skal lave af mad til maddage, eller stemmer om hvor vi går hen på på vores turdag, f.eks naturlegeplads eller stadion.

2. SOCIAL UDVIKLING

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Børnehuset Bindslev er en aldersopdelt institution, og det betyder at børnenes særlige behov i forhold til deres aldersgruppe kan tilgodeses, både i hverdagspraksis og i forhold til særlige aktiviteter. Opdelingen i børnehuset giver mulighed for at vi kan tilgodese enkelte udviklingstrin i forhold til hvilke alder barnet har. Det har betydning for alderen hvilke materialer, læringszoner og evt. mulighed for brobygning mellem vuggestuen og børnehaven eller mellem børnehaven og skolen. Det kan også være i forhold til hvilke ture ud af huset vi tager på med en bestemt aldersgruppe.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p>Læringsmiljøer indrettes så der er plads til at kunne lege selvstændigt, men samtidigt inspirere til at invitere andre med. Indretningen af legezoner balanceres mellem at blive afskærmet, så legen ikke bliver forstyrret, men også at der er åbent nok til at andre børn kan blive inspireret eller får lyst til at deltage.</p> <p>Det er vigtigt for dannelsen af relationer børnene imellem, at der er plads til at kunne indgå i fællesskabet på børnenes egne præmisser, hvad enten det er i en parallel leg, som deltagende eller som observerende. Det er en overvejelse vi har haft i forhold til at det enkelte barn skal tilgodeses i sin egen sociale udvikling.</p> <p>Der sker en stor udvikling i hvordan børn er sociale igennem de første 6 år af deres levetid og derfor er det også vigtigt at det enkelte barn har mulighed for at deltage i fællesskaberne ud fra egne forudsætninger, ressourcer og udvikling.</p> <p>Eksempelvis er vi opmærksomme på at det er af stor betydning, at det enkelte barn har et tilhørsforhold til bl.a. vuggestuen som gør at det føler at det har en ligeværdig plads i fællesskabet:</p> <p><i>I vuggestuen er der billeder på stolen, så de ved hvor de skal sidde. I børnehaven er der navn på bordene og en bordplan over hvor børnene skal sidde.</i></p>
-----------------------------------	--

	<p>Vi er opmærksomme på at skabe rammer for at alle børn føler sig set og hørt i fællesskabet, såsom spisning, samling eller fælles *evaluering 1</p> <p><i>Det er spisetid og børnene er lige blevet færdig med at tisse og vaske hænder, de er ved at finde madpakker i køleskabet og skal finde deres plads, der er sat navneskilt på bordet så alle børnene ved hvor de skal sidde. Der er meget lyst i lokalet, og pædagogen dæmper lyset, begynder at læse en bog højt og/eller sætter noget roligt musik på for at skabe en tryk og rolig stemning.</i></p>
<p>I det psykiske læringsmiljø</p>	<p>Når børnene hver især skal deltage i de sociale fællesskaber, er det vigtigt at der er en vis form for respekt for det enkelte barn. Dette omhandler respekt for at alle børn har forskellige forudsætninger, ressourcer og behov. Det er vores fineste arbejde at se disse. Det giver børnene mulighed for på en positiv måde at bidrage til fællesskaberne. Derfor er det også en stor vigtighed at vi giver plads til alle børn, er opmærksomme på dem og at vi er nysgerrige og eksperimenterende så der ikke er nogen der føler at de gør noget forkert eller de ikke har ressourcer eller kompetencer til at deltage.</p> <p>Ressourcerne er vi også opmærksomme på, hvis der er et barn, der står lidt uden for i enkelte børnefællesskaber.</p> <p><i>Et barn på gruppen er meget interesseret i traktorer og han har en stor viden omkring netop landbrug, så det pædagogiske personale bruger emnet, og hans viden derom, til at andre børn kan få lidt øje på ham og at vi kan trække hans ressourcer frem og han kan føle at han ved mere end de andre.</i></p> <p>Det at vi er aldersopdelt har den betydning at børnene har lignende interesser og behov med deres holdkammerater som også har en positiv indflydelse i deres sociale dannelse og tæthed som gruppe, en gruppe man ofte følges gennem skolen også. Vi vægter højt at gøre overgange i institutionen trygge, blandt andet ved at skabe forudsigelighed for børnene ved at give dem kendskab til det nye, og skabe rammer der er overskuelig for barnet/børnene at forholde sig til.</p> <p>Det er også vigtigt i forhold til nye børn som skal begynde i vuggestuen eller børnehaven, hvor vi i samspil med forældrene lægger en plan for barnets bedst mulige start, ofte korte dage eller</p> <p>dage hvor forældrene er med, så de kan bekendtgøres med institutionens rum, børn og pædagogisk personale. Selvsamme samarbejder vi med de private pasningsordninger med ovenstående formål.</p>
<p>I det æstetiske læringsmiljø</p>	<p>Det æstetiske læringsmiljø kommer til udtryk i at læringsmiljøerne inviterer børnene til at udforske og eksperimenterer i de forskellige rum. Vi er opmærksomme på at give det enkelte barn forskellige sanseindtryk, som kan være med til at skabe en bestemt stemning og udvikling af legen.</p>

	<p>Når børnene får mulighed for at udforske og eksperimenterer, giver vi dem også mulighed for at skabe et fælles tredje.</p> <p>Et fælles tredje som giver det enkelte barn mulighed for at udforske og eksperimenterer ud fra egne forudsætninger og dermed giver alle mulighed for deltagelse.</p> <p>I børnehuset har yngstegruppen og vuggestuen et projektforløb med legekunst hvor man arbejder med at lade børns egen kreativitet være et element som understøtter legen, og hvor det pædagogiske personale øver sig i kun at være inspirationen og rammerne, og lade børnene selv navigere legen.</p>
--	--

Når vi arbejder med social udvikling, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Vi vægter vores rutiner og overgange højt i forhold til børnenes dannelse og fællesskabet. Inden vi starter på maden, bliver der ryddet op og gjort klar til nye lege. Det giver børnene en betydelig rolle i fællesskaberne, at de er med til at forberede stuen til næste gang der skal gang i legene. Allerede der opstår der en social udvikling, blandt børnene, når de hjælper hinanden ud fra et fælles ansvar. Efterfølgende skal de alle sammen ud på badeværelset, hvor de skal tisse og vaske hænder, der bliver snakket, grinet og hygget, imens de står i kø.</p> <p>Det sociale kommer også til udtryk ved, at de skal sidde sammen omkring et bord og blive siddende til de fleste børn er færdige. Denne form for dannelse udvikler det enkelte barns opmærksomhed på at være en del af et fællesskab.</p>
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <p>For at skabe kendskab til det enkelte barns kompetencer og interesser er det vigtigt at få skabt en god relation til barnet, så man bedst muligt kan hjælpe og guide barnet med at skabe relationer til de andre børn og føle sig som en del af fællesskabet. Dette er især vigtigt for børn i udsatte positioner som ofte har behov for at det pædagogiske personale gør en ekstra indsats.</p> <p>Vi er opmærksomme på at skabe plads til at man kan lege i de små grupper, for at skabe tryghed og så man bedre kan få "åbnet øjne" for hinanden og så der er mere plads til at få det enkelte barn på banen. Dette giver også os mulighed for at målrette læringsmiljøer efter barnets kompetencer og interesser.</p>
<p>Forældresamarbejde:</p> <p>Vi er opmærksomme på, at samarbejdet med forældrene kan have en stor positiv effekt på det sociale fællesskab blandt børnene. Samarbejdet omkring at lave legeaftaler uden for børnehaven. Derudover er vi meget opmærksomme på at vores arrangementer så som spis-sammen aftener, sommerfest mv. både afholdt af børnehaven og af forældrerådet, er vigtigt for relationerne mellem børnene men også mellem forældrene.</p> <p>Det er af stor betydning for børnene, at de ser, at forældrene har det godt sammen. Det skaber en tryghed for det enkelte barn i relationsdannelsen til både de andre forældre og børn.</p> <p>Vi tager også en snak med forældrene i dagligdagen om eksempelvis selvhjulpethed, børn i udsatte situationer, vejledning omkring forskellige dilemmaer der har betydning for det enkelte barns sociale udvikling. Her italesætter vi, hvad vi arbejder med, og hvad de kan gøre for deres barn derhjemme, da det styrker barnets sociale udvikling.</p>

Sammenhænge:

I forhold til den sociale udvikling har vi derfor stort fokus på det enkelte barns kompetencer og interesseområder. Det har betydning at vi har et godt kendskab og en god relation til det enkelte barn for at støtte det bedst muligt ind i de forskellige børnefællesskaber.

Når vi indretter i børnehuset er vi opmærksomme på, at der skal være plads til det enkelte barns behov, hvad enten det er grov motoriske udfoldelser, stille legezoner eller lignende. Dette fokus skaber bedst mulig dannelse for det fælles tredje mellem børnene.

Når vi som pædagogisk personale tør at undersøge og eksperimenterer sammen med børnene og følge barnets intentioner/spor, giver det også en generel følelse af, at det er ok at man ikke har kompetencer inden for alt. Det er ok at der er ting som man ikke ved, eller som man ikke har prøvet før. Der er ikke noget, der er rigtigt eller forkert, og det giver langt flere børn mulighed for at deltage ud fra egne forudsætninger.

Det fælles ansvar og muligheden for medbestemmelse giver også det enkelte barn en følelse af at være en betydningsfuld brik i et større fællesskab. Som tidligere nævnt er det dermed heller ikke udelukkende fordi at det ikke må tage overhånd med rodet at vi rydder op, det er også fordi at det faktisk styrker det enkelte barns selvopfattelse i forhold til fællesskaberne. Det er dannelse som at stå i kø, være stille når andre børn snakker og vente på tur også.

Men det betyder også noget at det enkelte barn kan have medbestemmelse på, hvad der skal ske igennem dagen.

Når barnet får mulighed for at indgå i fællesskaber med disse læringsmiljøer, giver det samtidig barnet en forståelse, følelse og læring af at være en del af et større fællesskab som det kan tage med sig i andre arenaer som f.eks. skolen, lokalsamfundet, foreningslivet mv.

KOMMUNIKATION & SPROG

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Gennem samtaler får børnene mange muligheder for at øve deres færdigheder og udtryk i mange forskellige situationer. Det er muligt for børnene på mange områder, at koble sproget sammen med aktuelle erfaringer gennem leg, aktiviteter, rutiner m.v.

Når der arbejdes med musik, er der også en opmærksomhed på kropssprog, hvor der laves fagter og danses. Personalet opmuntrer børnene til at være med. Der synges med børnene og der høres indspillet musik.

I forhold til at arbejde med billedsprog, er høj kvalitet knyttet til børnenes mulighed for frit at udtrykke sig i billeder og meget gerne i varierede former og med avancerede materialer.

Der anvendes et nuanceret og bredt sprog sammen med børnene og der er fokus på at børnene også er aktive samtalepartnere og således at børnene både præsenteres for nye ord og begreber men også selv udvikler et aktivt ordforråd.

Der er i børnehuset bøger tilgængelige for børnene, der er flere læringsmiljøer, som er indbydende indrettet og som indeholder bøger, skriftsprog på væggene og skriftsprog, som er koblet til noget visuelt. Personalet er involverede i at læse bøger og gøre brug af skriftsproget sammen med børnene. Det pædagogiske personale er bevidste om, at situationen er dialogbaseret, interaktiv og hyggelig. Når børnene ikke mere er interesserede, stoppes aktiviteten.

Der er generelt en afslappet, behagelig atmosfære i børnehuset, og personalet sender varme signaler til børnene. Når børn er kede af det eller vrede, er personalet støttende og trygge og agerer generelt respektfuldt overfor børnene og al guidning foregår positivt. Når børn f. eks. taler indbyrdes, lader personalet børnene tale færdig med hinanden, inden de afbrydes med det, den voksne ville sige. Personalet er ligeledes sensitive over for børnenes nonverbale tegn og responderer hensigtsmæssigt herpå.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	Læringsmiljøerne ligger op til sproglig interaktion både barn-barn og barn-voksen. De fysiske læringsmiljøer i institutionen lægger op til dialog med børnene omkring det de kender, samtidig med at personalet udvider børnenes ordforråd og sprogforståelse. Flere steder er der indrettet læse-zoner hvor børnene kan sætte sig i ro og kigge i bøger. Bøger kan være blandede bøger, med forskelligt indhold, men kan også være bevidst valgt ud fra et givent tema som bliver arbejdet med, f.eks. eventyr, universet eller dyr.
I det psykiske læringsmiljø	Personalet er bevidste om at være i dialog og interagere med alle børnene i løbet af en dag, samt at have samtaler om daglige rutiner som toiletbesøg, garderober eller når der skal gøres klar til forskellige aktiviteter. I samtalerne gør det pædagogiske personale meget ud af at der er tid til

	<p>at lytte til, og ikke mindst svare det enkelte barn nuanceret og opmærksomt. Det gælder også når det pædagogiske personale deltager i kommunikationen børnene imellem.</p> <p>Dette kan f.eks. ses ved konflikthåndtering mellem børnene. Personalet guider og vejleder børnene i at bruge sproget og hjælpe med at starte en dialog omkring konflikten, så børnene på sigt selv kan løse konflikter med hinanden, både nonverbalt og verbalt. Altid ud fra en anerkendende tilgang, så det enkelte barn får mulighed for gennem både det verbale og det nonverbale sprog, at udtrykke sine følelser, idéer eller iagttagelser.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Vi viser billeder fra hverdagen, der lægger op til genfortælling af oplevelser, f.eks. fra ture ud af huset, lege-situationer, børn imellem osv. Disse billeder er placeret både i læringsmiljøer, ved informationstavlen og på AULA.</p> <p>Bøger er tilgængelige for børnene og er til fri afbenyttelse. Tegne og skriveredskaber er i børnehaven tilgængelige for børnene, hvor den er voksenstyret i vuggestuen.</p> <p>Vi bruger navneskilte og billeder af børn på f.eks. skuffer og garderober, som viser børnene visuelt deres navn i sammenhæng med billeder af dem selv, som hjælper dem at genkende skriftsproget. I forhold til de ældste børn i børnehaven tydeliggøre vi begrebet på de enkelte genstande som f.eks. at der står "bord" på bordet, "væg" på væggen, samt at de enkelte læringsmiljøer også er tydeliggjorte med en overskrift.</p>

Når vi arbejder med kommunikation og sprog, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Vi sætter ord på det som vi oplever sammen med børnene. På puslebordet, måltiderne, garderoben og i legen. Vi bruger kropssproget og mimikken. Børnene aflæser os og spejler vores mimik. Vi leger med lyde, pludreløse og bruger det musiske sprog. Lærerigt for alle aldre uanset sproglige kompetencer.</p> <p>Vi udvider børnenes leg ved at spørge ind, tilbyde os selv og komme med forslag til legen.</p> <p><i>Et barn kommer hen til den voksne med en legetøjskop. "Her er din kaffe". Den voksne tager imod kaffen og spørger barnet; "Kan jeg få mælk i kaffen?". Barnet kigger i køleskabet og finder mælk. Et andet barn spørger ind: "Kan jeg også få mælk i kaffen?"</i></p> <p>Her udvider den voksne kaffe-legen ved at spørge om mælk.</p> <p>Til samling i børnehaven snakker vi f.eks. om hvad børnene har oplevet i weekenden eller på ferier. Vi bruger materialer fra Fri for mobberi eller bøger med opstillede situationer f.eks. Vitello bøgerne, hvor børnene skal forholde sig til opstillede cases og gå i dialog ud fra uddybende spørgsmål. Til samling lærer børnene vigtigheden i at lytte til hinanden, vente på tur (behovsudsættelse) og at acceptere hinandens forskelligheder, og børnene får mulighed for at komme med deres perspektiv. Også kaldet kommunikative strategier.</p>

Børn i udsatte positioner:

Vi bruger sproget til at hjælpe børn som har svært ved at udtrykke sig verbalt og som andre børn kan have svært ved at forstå pga. manglende sprog f.eks. i konflikter. Her er vi særligt opmærksomme på at hjælpe med at give børn redskaber der kan hjælpe dem til at undgå konflikter og håndtere konflikter. Vi hjælper barnet med at sætte ord på dets handlinger og ønsker i legen. Vi gør meget ud af at gøre børnene opmærksomme på at lytte til hinanden og at de alle har en ret til samtale ind i børnefællesskaberne.

At danne mindre grupper af børn giver ofte især børn i udsatte situationer mulighed for at udtrykke sig og der er plads til at de kan byde ind med ting som de er stærke i. Det pædagogiske personale er opmærksomme på det enkelte barns mulighed for deltagelse, samt kompetencer og interesseområder.

Forældresamarbejde:

I dagligdagen skaber vi et sammenhænge mellem institutionen og hjemmet ved hjælp af nyhedsbreve og billeder/tekster på AULA, som kan være understøttende for dialogen i hjemmet.

I forældresamarbejdet kan vi f.eks. vejlede forældrene konkret i hvad de kan gøre for at støtte børnenes sproglige udvikling og hvad forældre kan gøre i hjemmet. F. eks. sætte konkrete ord de forskellige ting og handlinger i samværet. På hvad forældrene laver sammen med deres børn, på fødevarer, køkkenredskaber, ting i haven, på legetøj m.m. Vi opfordrer forældrene til at læse for og med barnet.

Vi sørger for at give barnet en passende mængde udfordring til at kunne styrke sproget (både verbalt og nonverbalt) gennem et gensidigt samarbejde med forældrene omkring det enkelte barns sprog og sprogudvikling. Dette sker f.eks. i forbindelse med forældresamtaler hvor dialoghjulet er det understøttende materiale, men også gennem den daglig samtale med forældrene. Forældrene har et meget stort kendskab til sit barns interesseområder og det kan især være en stor hjælp både i børnehuset men også i hjemme, at barnet kan snakke ud fra interesseområder.

Sammenhænge:

I vuggestuealderen er det først og fremmest vigtigt at blive fortrolig med at bruge sproget. Både det verbale og det nonverbale. Vi giver barnet respons på ord og andre kontaktformer, så barnet føler det bliver hørt og forstået. Det kan bl.a. være ved øjenkontakt, mimik, fysisk kontakt og verbalt. Dette er med til at give børnene et godt fundament til at bygge videre på deres kommunikative kompetencer og strategier, som bruges videre i både børnehave og skole.

I børnehaven styrker vi børns skriftsprog i løbet af hverdagen, på mange områder. Vi har et bredt udvalg af bøger frit tilgængeligt til børnene, som de af eget initiativ benytter sig af. De voksne bruger bøger til at udvide børnenes sproglige kompetencer, f.eks. ved brug af dialogisk læsning. Bøgerne bruges også til at skabe interesse for skriftsproget. Endvidere har børnene deres navn på små skilte, som de kan bruge når de skriver deres eget navn. Navn på f.eks. ufærdige perleplader, lego byggerier og malerier. Således kan andre børn også se, hvad de hver især har lavet ved at genkende navnene.

4. KROP, SANSER & BEVÆGELSE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling.

Udvikling af børns krop og sanser, kræver god plads. I Børnehuset Bindslev har vi plads til det enkelte barn i forbindelse med garderoben, toiletbesøg og lignende. Det pædagogiske personale er meget opmærksomme på, at der skal være plads til de forskellige aktivitetsniveauer, herunder ro til finmotoriske aktiviteter, små rollelege eller konstruktionslege men samtidig at der også er plads til at udfolde kroppe og bruge den i legen.

Børnene bliver udfordret af forskellige underlag, højdeforskelle, forskellige materialer mv.

Også ude på legepladsen har vi et stort fokus på, hvilke muligheder for læring der kan opstå, i forbindelse med materialevalg, underlag og de forskellige legeredskabers muligheder.

Et sted, det øves er blandt andet i garderoben. Der skal være overskuelighed og plads til børnene, så de har mulighed for selv at tage tøjet af/på. Det pædagogiske personale sørger for, at børnene har mulighed for at komme til deres ting i skabet. Vi har høje skamler, som børnene har mulighed for at hente, hvis de ikke kan nå deres ting i garderoben. Der skal være en god gulvplads, så børnene kan sætte sig og trække i/af tøjet. Børn har generelt brug for meget plads og tid til at tage tøj af/på. Derfor lægger vi tøjet ud på gulvet, til de børn der har brug for dette. På den måde bliver det mere visuelt og overskueligt for barnet. Bare det at tage en jakke på gør, at barnet er i bevægelse og bruger sin motorik.

Det pædagogiske personale skal understøtte og være opmærksom på det enkelte barns nærmeste zone for udvikling, i forhold til det at bruge kroppen. Børnene øver også deres finmotorik i garderoben f.eks når de skal have vanter på, knappe en knap eller når de skal tage sko på. Vores institution har trapper som børnene hver dag skal passerer. Dette er også med til at styrke deres motoriske færdigheder.

Børnehuset Bindslev er i gang med at blive DGI certificeret og i den forbindelse har vi fokus på bevægelse, F.eks når børnene skal ud og vaske fingre/toilet inden spisetid, bliver børnene ofte bedt om at imitere forskellige dyr med deres krop, gå baglæns, hoppe eller kravle, og samtidig har vi sat pile på gulvet så børnene skal hoppe fra pil til pil for at komme fra stuen til toilettet og tilbage igen.

En gang om ugen er børnene, på skift, i byens hal. Her får man mulighed for at bevæge sig frit på et større indendørs areal, med adgang til motoriske redskaber. Vi leger forskellige lege og laver motoriske baner.

Vuggestuen og yngste gruppen i børnehaven har deltaget i Legekunst projekt gennem en periode, og vi anvender vores erfaring fra dette til at skabe leg med bevægelse og musik. Mellemgruppen og ældstegruppen har Sistema en gang om ugen.

Mellemgruppen og ældstegruppen har også haft cykelprojekter.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p>Vi har god plads i garderoben, når vi voksne koordinerer tidspunktet for brugen af dette rum. Vi bruger meget dialog i garderoben og vi er meget opmærksomme på, at alle børn er aktivt deltagende, vi guider og støtter børnene i at blive selvhjulpne. Vi sørger for at motivere de børn, der selv kan tage overtøjet ned og på, til selv at gøre det. Vi gør det spændende og sjovt, at tage tøj på f.eks gennem leg, "hvem kommer først". Vi får sat ord på alle kroppens dele og dermed også øver os i at blive kropsbevidste. F.eks. Hvems fødder er størst eller mindst osv. (Natur og science)</p> <p>Vi indretter vores miljø, så det indbyder til mere bevægelse, eksempelvis med pile i gulvet, hvor børnene hopper fra side til side på vejen til toilettet, motorisk leg ved trappen (boldbane).</p>
<p>I det psykiske læringsmiljø</p>	<p>Vi sørger for;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● at læringsmiljøet er trygt. Og der er god plads til alle børn. ● at vi er anerkendende og justerer os efter børnenes behov og udfordringer. ● at vi sætter lys på deres stjernestunder, så de får en succesoplevelse. Vi anerkender når børnene mestrer f.eks at tage flyverdragten på, hvilket gør at barnet får en succesoplevelse. ● at vi udviser ro og fordybelse i rummet, ved at tale lavt og har overblik over situationen og det enkelte barn. F.eks. den voksne sidder på sidelinjen og er med til at vise og guide visuelt i et roligt tempo. Læringen tager den tid det tager. Det er vigtigt og motiverende for børnene. <p>Børnene er medbestemmende i forhold til Legekunst, hvor børnene finder på en ny bevægelse/ et nyt dyr. Og vi forsøger at imødekomme deres leg.</p> <p>Vi igangsætter lege på legepladsen/indenfor, men forsøger også at være imødekommende og deltagende i de lege børnene finder på.</p>
<p>I det æstetiske læringsmiljø</p>	<p>Vi bruger billeder og navn på børnenes garderobeskabe. Vi gør meget ud af at børnene er bevidste om hvilket skab der er deres eget og at de andre børn ikke skal åbne det. Dette har vi fokus på for at skabe en tryk base for det enkelte barn.</p> <p>Vi sikrer os, at rummet bliver en god og tryk base for børnene ved at skabe en rolig og nærværende stemning og atmosfære, hvor der er plads til det enkelte barn kan øve sig.</p> <p>Vi har små voksenstole, vi kan sidde på, så vi kommer ned i børnehøjde og har mulighed for at guide og vejlede i tæt nærvær med børnene.</p>

	<p>Gennem dagen i børnehuset er vi opmærksomme på det enkelte barns mulighed for at bruge de forskellige sanser, grundbevægelser og ikke mindste at udvikle det enkelte barns bevægelsesglæde i en positiv retning.</p> <p>Vi bruger ofte vores motorik rum til mange af disse situationer.</p>
--	---

Når vi arbejder med krop, sanser & bevægelse, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p> <p>Vi involverer os i børnenes lege og udvider den motoriske leg i samarbejde med børnene. F.eks sætter vi flere regler på legen eller giver mulighed for at børnene kan afprøve forskellige positioner i løbet af en dag. Vi udforsker børnenes initiativer til legene i børnefællesskaberne.</p> <p>Vi giver i gennem hele dagen plads til at børnene øver sig motorisk og bruger deres krop. F.eks når børnene kravler op på stolen, bruger de hele kroppen, barnet øver sig i at holde balancen, så de ikke falder ned. Vi laver sanglege, hvor børnene øver sig i at bruge kroppen til at lave forskellige fagter, samt at kravle, krybe, hoppe osv. Vi bruger vores snurretoppe for at styrke den vestibulære sans. Hermed lærer børnene at orientere sig i forhold til rum og retning.</p> <p>Vi er på legepladsen og i nærmiljøet, hvor vi har meget fokus på, hvordan vi bruger naturen til motorisk udvikling. Det kan f. eks. være på ture hvor vi søger ud i læbæltet fordi vi ved at det er godt at bruge kroppe i kuperet terræn og samtidig er der mange forskellige materialer der giver forskellige sanseindtryk.</p>
<p>Børn i udsatte positioner:</p> <p>De aktiviteter vi tilrettelægger er inkluderende, så børn uanset udfordringer og forudsætninger kan være med.</p> <p><i>Tre børn på stuen bliver ved med at lege vilde lege som er meget forstyrrende for de andre børn som er ved at blive sure på dem, og har de tre børn ikke lyst til at deltage i andre lege eller aktiviteter som de bliver tilbudt. Det pædagogiske personale erkender at børnene har brug for at bruge deres krop og fornemmer at konflikterne børnene imellem er ved at blive til en ny konflikt, børnene og det pædagogiske personale imellem. Derfor tilbydes børnene at lege inde på en anden stue, som står tom.</i></p> <p>Det pædagogiske personale har i denne situation løst konflikten, og samtidigt anerkendt alle børnenes behov i situationen.</p> <p>Vi udfordrer børnene efter zonen for nærmeste udvikling og sørger for, at hvert enkelt barn opnår succes i deres aktiviteter og lege. Vi deler børnene op i små grupper, så vi har mulighed for at arbejde specifikt med barnet i fokus.</p>
<p>Forældresamarbejde:</p> <p>Vi samarbejder med forældre omkring f.eks et barns motoriske udfordringer. Vi "bygger bro" mellem institution og hjemmet, og vi spørger ind til hvad de gør hjemme. Det kunne være, vi kunne bruge det i vores hverdag i Børnehuset, og det pædagogiske personale kan give forældrene en faglig og god tilbagemelding, om hvordan deres barn har haft det i løbet af dagen i børnehaven. Samtidig kan vi vejlede, hvis der er nogle øvelser eller andre tiltag, som vi gerne vil have, at forældrene bakker op om derhjemme.</p>

Sammenhænge:

En af vores opgaver, er at gøre børnene skole bevidste i forhold til krop, sanser og bevægelse.

Et af vores tiltag i børnehaven er samlingen. Her bliver børnene bedt om at sidde på gulvet og lytte samt høre, hvad de andre børn har at sige. Her bliver alle sanserne brugt, børnene kommer ned arousal (ned i tempo) og mærker deres krop. Til samlingen, kan hvert barn få lov til at fortælle en historie eller de kan få lov til at fortælle om en oplevelse, de har oplevet. Alle børnene er aktive lyttende. Det, at vi øver i at sidde stille og lytte er noget børnene kan tage med videre, når de skal starte i skole.

Når vi brobygger med skolen, er lærere og pædagoger enige om hvilke tiltag, vi laver. Vi laver blandt andet orienteringsløb hvor børnene løber eller, går rundt om på skolen, hvor de bliver bevidst omkring hvor de forskellige rum er såsom; toilet, motorikrum, skolebod m.m. I børnehuset giver vi også børnene mulighed for at lave mange forskellige finmotoriske aktiviteter, som at tegne, skrive børneskrift, øve på at holde på en blyant os.

Vi har forskellige motoriske lege som omhandler skolerelateret ting. Vi gør det sjovt og motiverende for børnene. For eksempel har vi lege, hvor vi bruger vores kroppe til at forme og bevæge os som bogstaver. Vi har udedage i børnehuset, hvor børnene får bevæget sig og øver i at orientere os i trafikken. Vi går ture i vores nærmiljø, og studerer forskellige tal og bogstaver på husene. På den måde får vi også det matematiske ind over, når børnene skal videre i skolen.

Vi er i hallen en gang om ugen, hvor vi får brugt alle vores sanser og bevægelser. Der er højt til loftet, der bliver lavet redskabsbane, hvor børnene skal kravle under, over, trille, krybe og løbe igennem osv., så børnene bliver bevidste om deres kroppe, inden de skal videre i skole.

5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Mål for det pædagogiske læringsmiljø

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

I naturen og på legepladsen tilrettelægger det pædagogiske personale aktiviteter, som tager udgangspunkt i børnenes interesser, ideer og perspektiver. Der tilrettelægges aktiviteter som tager hensyn til alle børnenes behov, så alle børn bliver set, taget alvorligt og hvor det pædagogiske personale viser indsigt i børnenes interesser og er lydhør over for alle børns perspektiver. Personalet har en fin balance mellem voksenstyret og børnestyrede aktiviteter ude i naturen.

Det ses blandt andet ved, at der tilbydes forskellige voksen igangsatte og styret aktiviteter, som f.eks at snitte og at plante krydderurter. Når vi snitter lærer alle børnene blandt andet at vente på tur, deles om værktøjet, passe på sig selv og andre når man snitter, og at have respekt for den enkelte opgave, men samtidig lærer de også omkring det enkelte stykke træ, dets struktur og hårdhed. Aktiviteten med at plante krydderurter er lærerigt for børnene og nyttig til når vi laver mad i køkkenet eller over bålet. Det giver god inspiration til samtaler med børnene i hverdagen på legepladsen hvor vi ofte taler om vores planter og vi bringer sanser i spil ved at dufte og smage på det.

Det pædagogiske personale anerkender herved alle børns forskelligheder og dermed tænker hele børnegruppen med ind, som aktive aktører i aktiviteten og hverdagens rutiner. Der er flere elementer i aktiviteten, som børnene skal hjælpe med. Derved bliver alle børnene aktive deltager og de for alle en opgave, som passer til deres zone for nærmeste udvikling, og derved bliver de set som værdifulde og som en vigtig del af fællesskabet.

Det pædagogiske personale udforsker og undersøger naturen og dens virkning sammen med børnene. Det kan være at vi undersøger hvor gammelt et træ er, at vi vejer hvilken grankogle der vejer mest eller vi undersøger hvor bænkebidderne bor. Selvom det pædagogiske personale godt ved at når børnene graver en vandbane i sandkassen så siver vandet ned hvis den ikke er foret med plast eller lignende, så får børnene stadig lov at prøve fordi at de skal opdage hvad der sker og herefter undersøge og eksperimenterer med hvordan vi sammen kan få det til at blive i vandbanen.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

<p>I det fysiske læringsmiljø</p>	<p>Vores legeplads er bevidst opdelt til henholdsvis børnehavebørnene og vuggestuebørnene, for at vi kan differencere deres læring og udvikling i læringsmiljøerne.</p> <p>Børnehusets legepladser er indbydende, indrettet og bærer præg af pædagogiske overvejelser. Vi bruger legepladsen og nærmiljøet til at danne læringsgrundlag for børnene. På legepladsen er der forskelligt kuperet terræn og forskelligt underlag, som er med til at udfordre børnenes motorik og bevægelse. Vi har bakker, de kan løbe og trille op og ned af. Desuden har vi lavet en sansehøve til børnene. Her kan børnene gå på opdagelse og få udfordret deres sanser.</p> <p>Vi arbejder også med konceptet `fra jord til bord`. De grøntsager som vi har plantet i vores urtehøve på legepladsen, tager vi med ind og bruger det når vi har middag, som en del af den bæredygtige udvikling.</p> <p>På legepladsen bruger børnene også sandkassen til at lave science eksperimenter. Naturen giver rum for at styrke aktivt, lytning og nysgerrighed. Børnene graver huller i sandet i sandkassen, og henter vand i spande. Her kan de lære at få en mængde forståelse, og de bliver nysgerrige på at fylde hullerne op med vand, og der skabes en interesse for, hvor vandet bliver af. De får også en læring om, hvad der sker, hvis man henholdsvis kommer mere sand i hullerne eller mere vand.</p> <p>Rundt omkring på legepladsen har vi også mange træstammer. Børnene bruger deres krop, når de flytter dem fra den ene ende af legepladsen til den anden. De bliver nysgerrige på at stable dem og de lærer om science elementet i at finde ud af hvordan de skal stå, for at de ikke vælter, når de bliver stablet. Ved at give børnene medbestemmelse til selv at blive nysgerrige på hvordan de bliver stablet rigtigt, så de ikke vælter, får børnene gåpåmod og selvværd. Under træstubbene har børnene fundet kryb og kravl og børnene er blevet nysgerrige på hvilke dyr det er. Det pædagogiske personale viser indsigt i børnenes interesse og er lydhør over for deres perspektiver.</p> <p>Med udgangspunkt i børnenes interesser og ideer finder pædagoger flere oplysninger og læringsredskaber til børnene, som f. eks. naturbingo plader, små forstørrelsesglas, gennemsigtige spande, plakater om fakta på de forskellige dyr og materialer i natur og ikke mindst små terrarier.</p> <p>Derudover bruger vi også meget nærmiljøet. Vi gør bl.a. meget brug af sportspladsen, læbæltet (skov). På sportspladsen er der rig mulighed for bevægelse. Men pladsen bliver også benyttet, hvis vi vil se på fugle på himlen og lære om dyr og blomster i græsset.</p> <p>Læbæltet giver mulighed for fri bevægelse, men det er også at vi nysgerrigt kan gå på jagt efter f.eks. blomster, lytte til fugle eller undersøge jorden for dyr. Det er et læringsrum som giver plads til alle børn. Derudover er det et kuperet terræn, med ujævnt underlag, så</p>
-----------------------------------	--

	<p>børnene får udfordret motorikken.</p> <p>Her kan børnene få stillet deres nysgerrighed ved forskellige dufte, lave eksperimenter og de har rig mulighed for at inddrage naturelementer. Naturen bliver også taget med ind i børnehuset i form af blade, grankogler, pinde, nødder mm. f.eks har vi lagt blade i pres for senere at male dem.</p> <p>Bækken ved anlægget kan også være med til at skærpe deres nysgerrighed. Vi kan lave science eksperimenter om vand og strøm.</p> <p>Indendørs har vi arbejdet med matematisk opmærksomhed. Vi har tal på væggene og på gulvet. Derudover bliver børnene bekendte med ting fra matematikkens verden. Vi har linealer og vinkler på væggene, samt vægte hvor børnene kan finde ud af hvad der vejer mest.</p>
<p>I det psykiske læringsmiljø</p>	<p>Det pædagogiske personale anerkender alle børns forskelligheder og medtænker dette, for at sikre at alle børn kan deltage, og samtidig at alle børn ses som en værdifuld del af fællesskabet. Det pædagogiske personale opfordrer og giver børnene mulighed for at udforske og eksperimentere både i naturen og inde i børnehuset, når de selv får en idé som de finder spændende. Vi har fokus på at skabe rammer som giver muligheder for dette.</p> <p>Vi har en stor legeplads, hvor vi er meget opmærksomme på, at de voksne fordeler sig, og laver forskellige aktiviteter rundt omkring på legepladsen, hvor personalet er bevidste om at være synlige, positive rollemodeller, så børnene føler sig trygge.</p> <p>Børnehavens legeplads er stor og åben, hvor der er god udsyn til at børnene kan komme ud og finde deres legekammerater, men der er også steder hvor man kan trække sig for at finde et sted for sig selv, eksempelvis vores madpakkehus hvor vi har kasser man kan få ned til at lege med ved bordet, her kan man være afskærmet lidt fra de andre børn på legepladsen. Vi har også garager som ofte er frit tilgængelige efter cyklerne er taget ud, her kan man også gå på udforskning, og vi har plads til at save og hamre derinde.</p> <p>Vi har også en del af legepladsen (Bålpladsen) som er afskærmet af, at et hvidt hegn som børnene kan se over og igennem. På bålpladsen kan man trække ned med en mindre gruppe børn, hvor vi også har et overdækket område hvor man kan sidde ved bordet og tegne og lign. I dette område får græsset flere steder lov at gro vildt så vi kan sanse og udforske imellem høje græsser og vilde blomster.</p> <p>Vuggestuens legeplads er indrettet, så områder er lille og overskueligt for børnene. Det med at den er indhegnet, gør det mere trygt for børnene. Der er også lavet små vinduer ind til børnehavens legeplads, så vuggestuebørnene stadig kan følge med i hvad de store laver hvis de har lyst.</p>

I det æstetiske læringsmiljø	<p>Det pædagogiske personale involverer børnene og giver dem medbestemmelse i processen omkring planlægning og evaluering af de aktiviteter, som foregår i de æstetiske læringsmiljøer.</p> <p>F.eks af anlægning af vores urtehave. Her får børnene mulighed for at bruge deres sanser, at dufte, smage og røre ved krydderurterne.</p> <p>På vores cykelbane har børnene selv mulighed for at ændre det æstetiske udtryk, ved at flytte rundt på bildæk, som bruges som afmærkning på banen. Derudover har vi skilte på legepladsen, som børnene selv har været med til at lave.</p> <p>På legepladsen har børnene rig mulighed for at følge med i hvordan årstiden ændrer sig i takt med at de kan se at bladene falder af træerne, og der kommer f. eks rabarber og påskeliljer op af jorden. De får mulighed for at bruge sanser når de dufter til krydderurterne, hører lydene på legepladsen og ser hvordan lyset ændre sig.</p>
------------------------------	---

Når vi arbejder med natur, udeliv & science, kan det ses, at vi står på det **DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG** i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

<p>Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:</p>
<p>Når vi arbejder med natur, udeliv og science i børnehuset, så sker det ofte omkring bålet, når vi passer urtehaven, snitter med børnene og laver sanglege. Børnene tilegner sig læring gennem en legende og eksperimenterende tilgang. F. eks når de henter vand og fylder det i et hul i sandkassen og holder øje med, hvor vandet bliver af. Her eksperimenterer børnene med naturfænomener og tilegner sig en viden om, hvorfor vandet forsvinder, når det kommer ned i sandet.</p>
<p>Børn i udsatte positioner:</p>
<p>Legepladsen er et læringsmiljø med "højt til loftet" som giver rige muligheder for at alle børn kan være en del af fællesskabet, ud fra deres egne forudsætninger. Dette giver børnene rige muligheder for at eksperimenterer og at udforske deres egen krop, sanser og grænser ud fra barnets behov.</p> <p>Børnene får mulighed for at afprøve ting, som de måske ikke er blevet præsenteret for andre steder. Det kunne f.eks være, at smage på nogle krydderurter, som de ikke er blevet præsenteret for før. Vi har på legepladsen også etableret bakker som giver børnene mulighed for at eksperimenterer med hele kroppen og sanserne - kravle, trille, kælke, rutsje m.m.</p>
<p>Forældresamarbejde:</p>
<p>Vi inddrager forældrene til at hjælpe os med at skaffe os nye ting og materialer til legepladsen. Forældrene er frivilligt kommet med brænde, planter til vores urtehave, træer og dæk. Derudover har vi også afholdt en arbejdsdag, hvor forældrene kom og hjalp os med at lave forskellige ting på legepladsen. F. eks har de hjulpet med at grave dæk ned i jorden, så vi fik afgrænset vores cykelbane.</p>
<p>Sammenhænge:</p>
<p>Vi arbejder på at gøre børnene skoleparate og har dermed også brobygning med skolen. Igennem f. eks vores science eksperimenter får børnene kendskab til begreber indenfor de matematiske færdigheder, så de er bekendte med dem inden de kommer i skole. Ved at gøre børnene bevidste om f.eks de matematiske begreber, udvider vi deres horisont. Børnene lærer også at være eksperimenterende og kaste sig ud i nye ting.</p> <p>Børnene lærer at bruge og mærke deres krop når de flytter dæk og stabler træstammer og derved træne</p>

deres motoriske kompetencer.

Det samme gælder også når vi laver en urtehave. Her præsenterer vi børnene for forskellige grøntsager og lære dem om hvad der skal til for at de kan vokse og gro. Derefter lærer vi børnene om hvordan vi kan bruge grøntsagerne/urterne i vores mad og skaber herved en mulig interesse for at børnene får en viden som de kan tage med sig når de skal i skole. De lærer om bæredygtighed og om hvordan hele kredsløbet hænger sammen.

6. KULTUR, ÆSTETIK & FÆLLESSKAB

Børnegruppens aktuelle sammensætning og børnenes forskellige behov – hvordan ses det i vores læringsmiljø, når det drejer sig om alsidig personlig udvikling

Som en integreret del i hverdagen og vores pædagogiske praksis har børnene mulighed for at tegne og male på eget initiativ, materialerne er tilgængelige i børnehøjde. Børnene kan eksperimentere med farver og former og med deres egen fantasi og kreative virkemidler. Personalet går i dialog med børnene om malerier eller tegningen- anviser børnene forskellige teknikker og sammen udvikles nye måder at udtrykke sig på.

I vores atelier har børnene mulighed for at arbejde med mere tilrettelagte emner: I ler, gips og fingermaling m.m.

Gennem sang og musik, som også er en kreativ udtryksform, medvirker vi til at bevare, overlevering af en del af vores kulturarv, f.eks gennem sanglege og andre fælleslege, gamle børnesange og spontansange, der alle sammen kan skabe glæde, fremme fællesskabsfølelse, og nærværet mellem børn og voksne. Børnene har spontant mulighed for at lytte til musik på Ipad, som de selv kan vælge. For det meste er det musik, de også kan bevæge sig til.

Det pædagogiske personale er også med til at vælge musik, således at barnet får mulighed for at høre og stifte bekendtskab med alle former for musikgenrer.

Der er fri adgang til en del musikinstrumenter. Børnene eksperimenterer med rytmer og lyde, synger egne sange og sange som er lært af de ansatte eller andre voksne (sange fra musikundervisning Sistema). De voksne inspirerer med deres egen musikglæde.

Der er flere tilrettelagte og impulsive forløb eller ture, hvor børnene har mulighed for: At se teater/selv udføre små teaterstykker, se kunstsamlinger på museer, malerier og skulpturer. Vi oplever også kulturelle tilbud som bibliotek, film og impulsive kulturelle oplevelser i vores nærmiljø.

I årets løb, får børnene en oplevelse af at traditioner er værdifulde og har rødder tilbage i tiden, men også at de selv kan være med til at videreudvikle dem og skabe nye traditioner. Vores kultur fastholdes af: fastelavn, jul, påske, afskedsfester for ældste børnene, fejring af fødselsdage og forældrekaffe.

Det pædagogiske personale er lyttende i forhold til den kultur børnene selv skaber og respekterer det fællesskab, de opbygger gennem deres særlige børnekultur. Det gælder de lege børnene opbygger, men også f.eks. de rim, remser, som børnene laver en fælles kultur omkring.

Børnene kan deltage i fællesskaber med jævnaldrende under gode rammer, hvor der arbejdes med at understøtte fællesskaber i børnegrupperne, både gennem de voksne som rollemodeller, f.eks. ved at behandle og møde børnene med respekt og ligeværd.

Hvordan kommer læreplanstemaet til udtryk dagen igennem og understøtter børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse:

I det fysiske læringsmiljø	I børnehuset skaber vi læringsmiljøer med fokus på kultur, som giver børnene mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og få kendskab til den omverden, som de er en del af. Læringsmiljøet understøtter børnene i at eksperimentere, øve sig i og
----------------------------	---

	<p>afprøve sig selv inden for forskellige kunstarter og udtryk. Miljøerne giver børnene mulighed for at være mest muligt selvhjulpne i forhold til at finde materialer og legetøj. Rummene signalerer til børnene, hvilke muligheder der er og hvilken adfærd der lægges op til. F.eks ved sofaen er der bøger, samt legetøj som understøtter fortællingerne/bøgernes indhold. På denne måde har vi et inkluderende læringsrum, hvor alle kan være med. Vi hjælper børnene med at få øje på hinanden og hinandens ressourcer. F.eks hvis et barn er god til, at tegne hjerter, bliver omkring siddende børn interesseret og får på denne måde hjælp fra barnet, som kan tegne hjerter.</p> <p>Personalet er bevidste om at være positive rollemodeller for børnene og forholder sig åbent og nysgerrigt til det, der er "anderledes". F.eks til jul tegnede/malede børnene deres egen nisse, som blev brugt til julekalender. Her var alle nisser forskellige, nogle med mørk hudfarve, nogle med helt lys hudfarve, andre med store ører, store næser og en som havde tissemand. Alle børnene var glade og stolte over resultaterne.</p> <p>I børnehaven findes et atelier, som er indrettet til små og store grupper med et meget stort udvalg af beskæftigelsesmaterialer. Børnene får kulturelle indtryk når vi tager i teatret, biografen, på museer som f.eks Odden. F.eks fremstiller vi sammen med børnene også forskellige traditionelle ting til de forskellige traditioner, såsom jule/påsketing. Til påske sår vi karse, pynter grene med æg og kyllinger, på den måde tænkes naturen ind i traditioner. Vi bruger børnenes ting, som pynt rundt om i huset. I dagligdagen inddrager børnene på eget initiativ kunst og musik ind i deres lege.</p> <p>Det enkelt barn sætter et aftryk i institutionen.</p>
I det psykiske læringsmiljø	<p>Det psykiske læringsmiljø, er integreret i institutionen, i det pædagogisk arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.</p> <p>Vi arbejder med det psykiske børnemiljø med inspiration fra f.eks. materialet "Fri for mobberi". Her arbejder vi med mange emner, såsom hvorfor nogle er ked af det, glade eller sure, børnene får sat ord på oplevelserne og følelserne. Børnene har f.eks tegnet sig selv som at være: Ked af det, sur, glad, trist. Pædagogen skriver børnenes udsagn på tegningerne og gennemgår tegningerne til en samling, hvor det enkelte barn bliver set og hørt om følelser dét har.</p> <p>For at børnene bliver bevidste om at aflæse andres følelser, har vi lavet rollespil, hvor nogle spiller sure eller holdt udenfor. Senere er rollespillene blevet bearbejdet, hvor pædagoger og børn har stillet relevante spørgsmål. Det kan også være at vi har valgt en bestemt bog som fremhæver nogle ting som f.eks. kan ske når man kommer ud i skolegården når man kommer i skole. I disse tilfælde kan vi snakke om</p>

	<p>følelserne de enkelte børn i historien får, men vi kan også snakke om forslag til hvordan vi sammen kan løse en sådan konflikt ud fra forskellige vinkler.</p> <p>En af de ting som vi vægter højt er også at opfordre forældre til at lave legeaftaler på tværs af køn og alder. Det at komme hjem til andre børn og forældre giver megen accept af forskelligheder, kulturer mv. Børnene ser hinandens hjem og kultur, f. eks landejendom, byhus, lejlighed, familiesammensætning, kæledyr mv.</p> <p>I forbindelse med legetøjsdage, må børnene gerne medbringe et stk. legetøj hver. Flere børn aftaler indbyrdes hvad de skal tage med, og pludselig er der en hel maskinpark at lege med. I dette tilfælde inkluderer børnene hinanden i fællesskabet og deler med hinanden, trods forskelligheder.</p>
I det æstetiske læringsmiljø	<p>Det pædagogiske personale skaber læringsmiljøer, der er interessante og spændende for børnene, så børnene bliver nysgerrige og får lyst til at bruge og udvikle deres fantasi. Alle materialer som papir, farve, pap, blade, aviser, farver, tusser, sakse osv., er tilgængelig og i børnehøjde for børnene, derved kan barnet selv tage og anvende materialerne selvstændigt og på deres egen måde.</p> <p>Samtidig er det vigtigt, at de voksne opmuntrer og inspirerer børnene til at bruge aktuelle oplevelser, som f.eks påsken, oplevelser på kunstmuseum eller oplevelser fra Nordsømuseum. At nuancere og variere vores materialer til de passende aktiviteter, gør også, at det bliver mere spændende og inspirerende for børnene. Børnene er medskabere til det æstetiske miljø ved, at det er dem som kommer med de kulturelle udtryk og bidrager med deres oplevelser via tegninger, figurer og billeder. På den måde, formes og skabes der nye æstetiske læringsmiljøer.</p> <p>Det pædagogiske personale deler børnenes begejstring, når de kommer og viser det de har lavet eller er optaget af. Vi lader os inspirere af børnene og undersøger sammen med dem. Det er vores medlevende position, som gør, at aktiviteterne udvides/udvikles og er med til at give mening for barnet.</p> <p>Børnene skal føle sig inkluderet og trygge i læringsmiljøet og skal have medbestemmelse for rummet, på den måde opnår de en ejerfølelse for deres eget udtryk.</p> <p>Rummene er inspireret af børnenes tegninger, figurer af papmache, læringshistorie m.m. -vi følger deres/børnenes spor.</p>

Når vi arbejder med Kultur, æstetik & fællesskab, kan det ses, at vi står på det DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG i disse konkrete eksempler fra hverdagen:

Læring, leg, børnefællesskaber, børnesyn, dannelse og børneperspektiv:

Leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og voksne gennem hele dagen. Børnenes kunst er tænkt ind som en naturlig del af vores udsmykning, f.eks har ældste holdet haft et projekt "Planeter", hvor børnene lavede jorden, månen og solen af store balloner med gips omkring.

Disse hænger i trappeopgangen. Når børnene ser dem, husker og fortæller de om størrelsesforhold og farverne på planeterne og hvad der ellers er kendetegn for disse. Et stort fælles projekt, hvor alle var ivrige og involverede, hvilket styrkede fællesskabsfølelsen. Børnene var stolte over den flotte kunst.

Børnene lærer om omverdenen og andre kulturer. F.eks er der flere børn som kommer fra andre lande, flere taler samme sprog udover dansk, og oversætter nogle gange til dansk på deres eget modersmål. Andre børn lærer på denne måde, at i Danmark taler man ikke kun dansk og i madpakkerne ses også at madkulturen er forskellige.

Der er bøger, som er frit tilgængelige for børnene. Bøgerne er opdelt efter børnenes udviklingstrin. I forbindelse med temaer, låner vi ofte bøger som understøtter temaet, f.eks. bøger der handler om forskellige kulturer.

Vi køber hver sæson 6 forestillinger af Vendsyssel teater, dvs. at vi kommer ud og oplever forskellige teaterforestillinger som alle indeholder forskellige kulturelle udtryksformer. Alle teaterforestillinger er taget ud fra et børneperspektiv, det gør, at børnene er nysgerrige, og snakker om det lang tid efter.

Børn i udsatte positioner:

Vi møder alle børn med positive forventninger. Børn med udfordringer, skal også være en betydningsfuld del af børnefællesskabet.

Børn i udsatte positioner udfordres og skal opleve mestring i forbindelse med aktiviteter. Vi sørger for at forberede børnegruppen både visuelt og verbalt, så alle børn har en mulighed for at være forberedt. I den forbindelse bruger vi piktogrammer og vi bruger meget tid på at skabe forudsigelighed for hele dagen, så det er overskueligt for barnet.

Vi er opmærksomme på at bruge børnenes styrker og fremhæve dem i fællesskabet med de andre børn. Det kan f. eks være et barn som er god til at huske og synge sange i forhold til de andre i gruppen og derfor har en styrke vi kan bruge til at fremstille barnet i et positivt lys, og som personalet kan bruge til at styrke relationer børnene imellem.

Vi forsøger så vidt muligt at give et barn med udfordringer plads og rum til at være i en mindre børnegruppe, hvor pædagogen i højere grad har mulighed for at målrette barnets specifikke udfordringer, såsom motoriske, sproglige eller andet.

Forældresamarbejde:

I samarbejde med forældrene, har vi daglig dialog om hverdagen, aktiviteter og nyheder.

Børnenes kunst er tænkt ind som en naturlig del af vores udsmykning. Her kan forældre få en snak med barnet/personalet og se og høre om, hvad vi arbejder med i huset eller på gruppen.

Informationerne foregår også via AULA, som bruges i forbindelse med barns/børnenes ferie/fri, sygdom, legeaftaler, eller efterspørgsel om, om forældrene har mulighed for at bidrage med diverse materialer til projekter og lign.

På AULA er der også billedserier fra hverdagens aktiviteter, månedskalendere og andet info.

Der fortælles også i den daglige kontakt om læreplanstemaer og dokumentation. Ældste holdet har f.eks arbejdet med tal, og flere børn/forældre har tilbudt at tage spil med hjemmefra, som kunne være lærerigt/støttende for børnene.

Vi har spissammenaftener og forældre kaffe, hvor fællesskabet styrkes børn/forældre og pædagoger imellem og hvor børnene står for teater eller sange, som de har indøvet.

Der afholdes "klippe klistre dag" op til jul, for alle børn/forældre og bedsteforældre, på skolen og i institutionen, hvor der hygges, klippes og julepyntes.

Om foråret er der Sistema koncert for forældrene, hvor ældste holdene underholder med sange på dansk og andre forskellige sprog samt med violinspil.

Er der brug for en ekstra hånd på ture til f.eks. Bibliotek, museer og lign. er der forældre som tilbyder deres hjælp. Lige så tilbyder de hjælp med bagning til forskellige arrangementer.

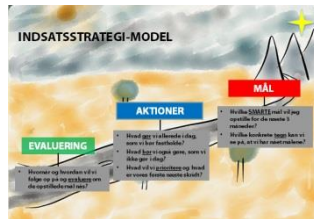
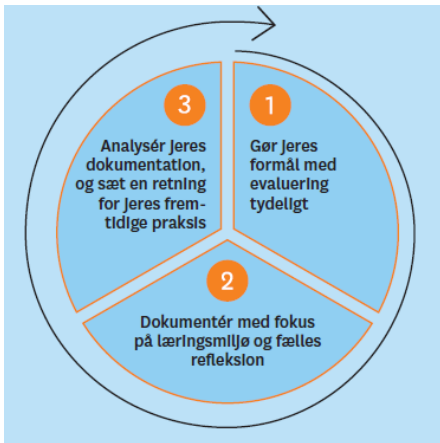
Sammenhænge:

Igennem vores kulturelle udtryk bruger vi dialogisk læsning, som giver god mulighed for uddybende dialoger. Det kan f.eks være med fokus på andres kulturelle baggrunde og traditioner, køn, samt hudfarve. Vi arbejder med mangfoldighed på tværs af grupperne og lærer at børnene skal respekterer hinanden. Det er noget som de kan tage med sig både i skolen og det videre liv.

Vi har udedage i hver gruppe og somme tider på tværs af grupperne i børnehaven. Her kan vi tage med bus hen og besøge andre institutioner som f.eks Sindal børnehus, hvor der også er en anden kultur. Der er flere børn at forholde sig til og der er flere nationaliteter. Selve busturen er en kultur i sig selv, hvor børnene skal indordne sig efter bussens regler og normer. Hvordan sidder man i en bus? Skal man have sele på? Skal man være stille? Det er også en vigtig ting, for barnets dannelse til vores samfund. Samtidig skal de forholde sig til andre mennesker og typer. Der er ældre mennesker som ser anderledes ud m.m. Vi er også opmærksom på hvilke kulturelle traditioner vi ønsker at skabe i huset og til nærmiljøet. F.eks synger vi sammen med de ældre på plejehjemmet og besøger forskellige museere.

Vi bliver inviteret på skolen, og ser skolebørnenes udstillinger omkring nogle af de forskellige projekter de laver. Vi arbejder med, der er en sammenhængende i overgang.

Systemisk evaluering

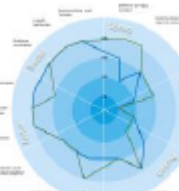
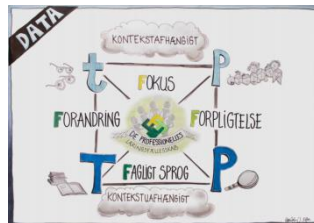

ECERS-3

Børn i vuggestue og i børnehave

Et redskab til dialog, evaluering og udvikling af kvaliteten i dagtilbud med afsæt i det fælles pædagogiske grundlag

hogrefe

Evaluering fra 2019:

Vi vil gerne opnå at:	Ved at undersøge, dokumentere og analysere vores praksis ved vi nu at:	Derfor vil vi fremover:
<p>EKS: Krop, sanser og Bevægelse i garderoben: Et sted det øves er blandt andet i garderoben. Der skal være overskuelighed og plads til børnene, så de har mulighed for selv at tage tøjet af/på. Det pædagogiske personale sørger for, at børnene har mulighed for at komme til deres ting i skabet. Vi har høje skamler som børnene har mulighed for at hente, hvis de ikke kan nå deres ting i garderoben. Der skal være god gulvplads, så børnene kan sætte sig og trække i/af tøjet. Børn har generelt brug for meget plads og tid til at tage tøj af/på. Derfor lægger vi børnenes tøj ud på gulvet, så det bliver mere visuelt</p>	<p>EKS: vi har via video undersøgt hvorfor der blev megen uro i garderoben og på videoen blev vi meget bevidste på pædagogens rolle, og hvordan vi understøttede det enkelte barn. Her blev vi bevidste om at vi voksne også var meget urolige og ikke var på et fast sted og dermed skulle børnene gå rundt for at finde pædagogen, hvilket skabte yderligt uro. Den voksne placerer sig siddende, tættest på det/de børn der har mest brug for hjælp og støtte. Dette skaber ro.</p>	<p>EKS: fremover vil vi være bevidste på, at pædagogen sætter sig på en stol og lader børnene der har brug for hjælp komme til pædagogen. Derved ved barnet hvor det han finde hjælp. Det barn som der har brug for ekstra hjælp og støtte, kan finde hjælpen tæt på.</p>

<p>og overskueligt for barnet. Bare det at tage en jakke på gør, at barnet er i bevægelse og bruger alle deres sanser. Det pædagogisk personale skal understøtte og være opmærksom på det enkelte barns nærmeste udviklingszone, i forhold til det, at bruge kroppen. Børnene danner sociale relationer i garderoben, ved at hjælpe hinanden. Børnene er gode til, at få øje på de andre børn, hvis de har brug for hjælp, f.eks til at lyne lynlåsen eller tage sko på.</p> <p>Børnene øver også deres finmotorik i garderoben f.eks når de skal have vanter på, knappe en knap eller når de skal tage sko på</p>		
<p>EKS:vi har før covid-19 ikke været så optaget af børnenes håndhygiejne. De nye rutiner vil vi gerne bibeholde.</p>	<p>EKS:I vores ITERS-R rapport blev det understreget at vores håndhygiejne var mangelfuld. Dette kunne vi genkende fra vores praksis. I 20/21 er det blevet et særligt fokuspunkt, hvor vi også er blevet opmærksomme på at det hjælper med en god håndhygiejne også på andre sygdommen end Covid</p>	<p>EKS:Vi vil fremadrettet, stadig være opmærksomme på hygiejnen, ved at fastholde de gode rutiner omkring håndhygiejne og i 2021 får vi endnu et ITERS-R tilsyn og rapport, til at anskue vores praksis ud fra.</p>
<p>EKS:At Børnene finder glæde ved naturen, science og udeliv: På legepladsen bruger børnene også sandkassen til at lave science eksperimenter. Naturen giver rum for at styrke aktivt lytning og nysgerrighed. Børnene graver huller i sandet i sandkassen, og henter vand i spande. Her kan de lære at få en mængdeforståelse og de bliver nysgerrig på at fylde hullerne op med vand, og der skabes en interesse for hvor vandet bliver af. De får også en læring om hvad der sker hvis man</p>	<p>EKS:I tiden med Covid-19 er vi blevet bevidste om hvor vigtigt det er at børnene altid ved hvor på legepladsen deres voksne befinder sig og at der er en overskuelighed i hvor vennerne på gruppen er. Før var børnene blandet på holdene, udenfor- så at alle børnehalebørnene var samlet både store og små, det kunne være utrygt og uoverskueligt, især for det lille ny børnehalebarn.</p>	<p>EKS:Vi vil derfor fremadrettet oftest være opdelt stuevis/holdvis på legepladsen. Da det giver tryghed og overskuelighed for børnene og derved mindskes konflikter og utryghed.</p>

<p>henholdsvis kommer mere sand i hullerne eller mere vand.</p>		
<p>EKS:Krop, Sanser og bevægelse: cykelprojektet: Alle børn cykler: link: https://www.cyklistforbundet.dk/alt-om-cykling/til-skoler-og-institutioner/cykelleg/</p> <p>*se foto nedenfor</p> <p>Forældresamarbejdet: forældrene har bidraget i at børnene, medbringer cykler og har et fint fremmøde disse dage, hvor der er planlagt cykelprojekt. Desuden så er der efterfølgende et arrangement i hjørring hvor børnene kan deltage i cykelløb. Det har en del af forældrene også tilmeldt børnene til.</p>	<p>EKS: Vi er i vores ecers rapport og via observationer i dagligdagen og screening af børn blevet opmærksomme på at en del børn er ubrugte og bør bruge deres krop og motorik mere dagligdagen. Derfor tilmeldte vi os projektet.</p>	<p>EKS: cykelprojektet var en stor succes, det er et let materiale at tilgå. Det fremmer forældresamarbejdet og styrker børnene bevægelse og balance. Dette projekt vil vi i foråret 22 genoptage, med de ældste børn i børnehuset.</p>